

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

SAMUT SAKHON
จังหวัดสมุทรสาคร

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมยังสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดสุพรรณบุรี
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/C/skn.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “สมุทรสาคร”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	3
2.1 มะพร้าว	4
2.2 ข้าว	7
2.3 ลำไย	9
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	12
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	13
เอกสารอ้างอิง	17
ภาคผนวก	19

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสมุทรสาคร	2
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 3 ลำดับแรกของ จังหวัดสมุทรสาคร	4
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร	5
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว	6
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าว รายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร	8
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	9
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของลำไย รายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร	10
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตลำไย	11
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร	21
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดสมุทรสาครจำแนกรายอำเภอ ตำบล	27
ตารางผนวกที่ 3	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสมุทรสาคร	28
ตารางผนวกที่ 4	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสมุทรสาคร	29
ตารางผนวกที่ 5	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร	30

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าจีน	23
ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางกอก	24
ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินดำเนินสะดวก	25
ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินธนบุรี	26
ภาพที่ 5 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดสมุทรสาคร	31
ภาพที่ 6 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสมุทรสาคร	32
ภาพที่ 7 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสมุทรสาคร	33
ภาพที่ 8 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสมุทรสาคร	34
ภาพที่ 9 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจลำไย จังหวัดสมุทรสาคร	35
ภาพที่ 10 พื้นที่ปลูกลำไยบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสมุทรสาคร	36

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ 872.347 ตารางกิโลเมตร หรือ 545,217 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 3 อำเภอ 40 ตำบล (ตารางภาคผนวกที่ 1) จำนวนประชากร 586,199 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดนครปฐม
ทิศใต้	ติดต่อ ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศจังหวัดสมุทรสาคร โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล สูงจากระดับทะเลปานกลางเฉลี่ย 1 - 6 เมตร ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1) พื้นที่ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ราบลุ่มในเขตน้ำจืด แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด ตามแนวเหนือใต้ลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร ระยะทางยาว 70 กิโลเมตร

2) พื้นที่ตอนบนของจังหวัดในเขตอำเภอบ้านแพ้วและกระทุ่มแบน มีโครงข่ายแม่น้ำลำคลองเชื่อมโยงถึงกัน มากกว่า 170 สาย ทั้งที่เป็นคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้น เพื่อนำน้ำจืดมาใช้ระบายน้ำ และการคมนาคมขนส่ง

3) พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร อยู่ติดชายฝั่งทะเลยาว 41.8 กิโลเมตร เหมาะสำหรับการทำนาเกลือและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

1.3 ภูมิอากาศ

จังหวัดสมุทรสาคร มีสภาพภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อน (Tropical climate) เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมบก ลมทะเล ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งพายุดีเปรสชัน ทำให้มีความชื้นในอากาศสูง ความชื้นสัมพัทธ์ 50 - 95 มีฝนตกปานกลาง ปริมาณฝนเฉลี่ย 988.1 มิลลิเมตรต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ย 26 - 28 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินจังหวัดสมุทรสาคร แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา วัตถุต้นกำเนิดดิน สภาพพื้นที่ที่พบ ได้ดังนี้

ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal Plain) เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสน้ำพัดพาเอาเศษวัสดุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด หทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats) เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึง ดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูงและเป็นดินเค็ม (saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็นดินกรด กำมะถันหรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมาก เนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด เช่น ชุดดินท่าจีน (Tc)

(2) พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats) เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือดินเหนียวที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินบางกอก (Bk) ชุดดินดำเนินสะดวก (Dn) และชุดดินธนบุรี (Tb)

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดสมุทรสาคร (ภาพที่ 1 - 4)

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสมุทรสาคร จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสมุทรสาคร

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	148,186	27.19
พื้นที่เกษตรกรรม	304,357	55.81
พื้นที่นา	8,090	1.48
พืชไร่	23	-
ไม้ยืนต้น	896	0.16
ไม้ผล	115,650	21.21
พืชสวน	17,780	3.27
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	75	0.01
พืชน้ำ	242	0.04
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	161,601	29.64
พื้นที่ป่าไม้	19,063	3.50
พื้นที่น้ำ	22,489	4.12
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	51,122	9.38
รวม	545,217	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2562)

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดสมุทรสาคร มีเนื้อที่ชลประทาน 296,586.97 ไร่ (ร้อยละ 54.75 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 3 อำเภอ พื้นที่ชลประทานมีความสำคัญในการพิจารณาเพิ่มศักยภาพการผลิตที่เหมาะสม (ตารางผนวกที่ 2)

1.7 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสมุทรสาครมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 12,974 ราย รวมพื้นที่ 111,834 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมรวมกันมากกว่า 1,000 ไร่ มีจำนวน 16 กิจกรรม มีจำนวนเกษตรกรขึ้นทะเบียน 10,512 ราย รวมเนื้อที่ 99,793 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ มะพร้าว นาเกลือสมุทร กุ้งทะเล (น้ำกร่อย) มะม่วง เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 3)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดสมุทรสาคร พื้นที่ 494.89 ไร่ เกษตรกร 98 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก ๆ 7 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมาก คือ พลู (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดสมุทรสาครมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญจำนวน 82 แห่ง และที่ตั้งโรงงานทางการเกษตร 230 แห่ง (ตารางผนวกที่ 5)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ มะพร้าว ข้าว และลำไย ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 3 ลำดับแรกของจังหวัดสมุทรสาคร

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. มะพร้าว	48,787	16.03
2. ข้าว	6,181	2.03
3. ลำไย	3,214	1.06

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร โดยมี มะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้ว เป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ GI (Geographical Indication) ของจังหวัด ซึ่งจากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 5 ถึง 6)

1) วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว โดยชั้นความเหมาะสมสำหรับที่ดินในระบบ Agri-Map Online จะพิจารณาจากปัจจัยทางดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยไม่คำนึงถึงชนิดพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าว ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 218,388 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.32 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 161,527 ไร่ อำเภอมืองสมุทรสาคร 35,627 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 21,234 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 64,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.91 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน 34,741 ไร่ อำเภอมืองสมุทรสาคร 29,732 ไร่ และอำเภอบ้านแพ้ว 62 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 258,727 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่ในอำเภอมืองสมุทรสาคร 222,403 ไร่ อำเภอกระทุ่มแบน 25,414 ไร่ และอำเภอบ้านแพ้ว 10,910 ไร่ ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน คือพื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบันจำแนกตามชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ โดยจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่เหมาะสมสูง พื้นที่เหมาะสมปานกลาง และพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 45,779 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.96 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 39,630 ไร่ อำเภอมืองสมุทรสาคร 3,497 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 2,652 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,730 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.68 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน 1,678 ไร่ อำเภอบ้านแพ้ว 29 ไร่ และอำเภอ เมืองสมุทรสาคร 23 ไร่ ตามลำดับ

(3) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,278 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าว และพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้น ความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับ ความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 235,414 ไร่ โดยกระจายอยู่ ทั่วทุกอำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านแพ้ว 121,930 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 61,839 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 51,645 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 172,609 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.04 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง โดยกระจายตัวอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 121,897 ไร่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 32,130 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 18,582 ไร่ ตามลำดับ

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 62,805 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.32 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง โดยกระจายตัวอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน 33,063 ไร่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 29,709 ไร่ และอำเภอบ้านแพ้ว 33 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมือง สมุทรสาคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,627 (100.00%)	29,732 (100.00%)	-	222,403 (100.00%)	287,762 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,497 (9.82%)	23 (0.08%)	-	1,253 (0.56%)	4,773 (1.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	32,130 (90.18%)	29,709 (99.92%)	-	-	61,839 (21.49%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	161,527 (100.00%)	62 (100.00%)	-	10,910 (100.00%)	172,499 (100.00%)
บ้านแพ้ว	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	39,630 (24.53%)	29 (46.77%)	-	25 (0.23%)	39,684 (23.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	121,897 (75.47%)	33 (53.23%)	-	-	121,930 (70.68%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กระทุ่มแบน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,234 (100.00%)	34,741 (100.00%)	-	25,414 (100.00%)	81,389 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,652 (12.49%)	1,678 (4.83%)	-	-	4,330 (5.32%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,582 (87.51%)	33,063 (95.17%)	-	-	51,645 (63.45%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	218,388 (100.00%)	64,535 (100.00%)	-	258,727 (100.00%)	541,650 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	45,779 (20.96%)	1,730 (2.68%)	-	1,278 (0.49%)	48,787 (9.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	172,609 (79.04%)	62,805 (97.32%)	-	-	235,414 (43.46%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมะพร้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (N) จำนวน 8 ไร่ โดยอำเภอที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว ได้แก่ อำเภอบ้านแพ้ว (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		รวม
	S3	N	
บ้านแพ้ว	-	8	8
รวม	-	8	8

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมะพร้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมะพร้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมะพร้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ข้าว

ข้าวพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสมุทรสาครในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 7 ถึง 8)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว โดยชั้นความเหมาะสมสำหรับที่ดินในระบบ Agri-Map Online จะพิจารณาจากปัจจัยทางดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยไม่คำนึงถึงชนิดพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าว ดังนี้
ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 6,357 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 3,175 ไร่ อำเภอกระทุ่มแบน 2,999 ไร่ และอำเภอเมืองสมุทรสาคร 183 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 530,545 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.82 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร 282,830 ไร่ อำเภอบ้านแพ้ว 169,325 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 78,390 ไร่ ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน คือพื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบันจำแนกตามชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ โดยจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสมสูง และพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 6,170 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.06 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน 2,999 ไร่ อำเภอบ้านแพ้ว 2,988 ไร่ และอำเภอเมืองสมุทรสาคร 183 ไร่ตามลำดับ

(2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 11 ไร่ อยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าว ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) รวมทั้งสิ้น 187 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.94 ของพื้นที่ศักยภาพสูง อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมือง สมุทรสาคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	183 (100.00%)	-	-	282,830 (100.00%)	283,013 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	183 (100.00%)	-	-	11.00 (0.00%)	194.00 (0.07%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,175 (100.00%)	-	-	169,325 (100.00%)	172,500 (100.00%)
บ้านแพ้ว	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,988 (94.11%)	-	-	-	2,988 (1.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	187 (5.89%)	-	-	-	187 (0.11%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,999 (100.00%)	-	-	78,390 (100.00%)	81,389 (100.00%)
กระทุ่มแบน	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,999 (100.00%)	-	-	-	2,999 (3.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,357 (100.00%)	-	-	530,545 (100.00%)	536,902 (100.00%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,170 (97.06%)	-	-	11 (0.00%)	6,181 (1.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	187 (2.94%)	-	-	-	187 (0.03%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว (N) จำนวน 25 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	มะพร้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม
บ้านแพ้ว	-	25	25
รวม	-	25	25

4) แนวทางการจัดการ

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอกระทุ่มแบน

2.3 ลำไย

ลำไยเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสมุทรสาครในลำดับที่ 3 และจังหวัดสมุทรสาครยังเป็นแหล่งปลูกลำไยที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว ซึ่งจากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 9 ถึง 10)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกลำไย โดยชั้นความเหมาะสมสำหรับที่ดิน ในระบบ Agri-MapOnline จะพิจารณาจากปัจจัยทางดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยไม่คำนึงถึงชนิดพืชที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกลำไย ดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 282,923 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.23 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 161,589 ไร่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 65,359 ไร่ และอำเภอกระทุ่มแบน 55,975 ไร่ ตามลำดับ

ระดับที่ 4 พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 258,727 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร 222,403 ไร่ อำเภอกระทุ่มแบน 25,414 ไร่ และอำเภอบ้านแพ้ว 10,910 ไร่ ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกลำไยในปัจจุบัน คือพื้นที่ปลูกลำไยในปัจจุบันจำแนกตามชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ โดยจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่ปลูกลำไยในพื้นที่เหมาะสมสูงมีเนื้อที่ 3,214 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 1.14 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 3,123 ไร่ อำเภอกะทู้มแบน 64 ไร่ และอำเภอเมืองสมุทรสาคร 27 ไร่ ตามลำดับ

3) พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกลำไยแต่ยังไม่มีมีการปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับปลูกลำไย และพื้นที่เพาะปลูกลำไยในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับเหมาะสมสูง (S1) รวมทั้งสิ้น 279,709 ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 98.86 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว 158,466 ไร่ อำเภอเมืองสมุทรสาคร 65,332 ไร่ และกะทู้มแบน 55,911 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของลำไยรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองสมุทรสาคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	65,359 (100.00%)	-	-	222,403 (100.00%)	287,762 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	27 (0.04%)	-	-	-	27 (0.01%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	65,332 (99.96%)	-	-	-	65,332 (22.70%)
บ้านแพ้ว	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	161,589 (100.00%)	-	-	10,910 (100.00%)	172,499 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,123 (1.93%)	-	-	-	3,123 (1.81%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	158,466 (98.07%)	-	-	-	158,466 (91.86%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กระทุ่มแบน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	55,975 (100.00%)	-	-	25,414 (100.00%)	81,389 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	64 (0.11%)	-	-	-	64 (0.08%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	55,911 (99.89%)	-	-	-	55,911 (68.70%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	282,923 (100.00%)	-	-	258,727 (100.00%)	541,650 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,214 (1.14%)	-	-	-	3,214 (0.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	279,709 (98.86%)	-	-	-	279,709 (51.64%)

ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกลำไย คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (N) จำนวน 8 ไร่ โดยอำเภอที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตลำไย ได้แก่ อำเภอบ้านแพ้ว (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตลำไย

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		รวม
	S3	N	
บ้านแพ้ว	-	8	8
รวม	-	8	8

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกลำไยต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกลำไยในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลังซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอเมืองสมุทรสาคร และกระทุ่มแบน

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 มะพร้าวน้ำหอมบ้านแพ้ว เป็นมะพร้าวน้ำหอมพันธุ์ต้นเตี้ย ผลกลมรีเหมือนหัวลิง ก้านมีจีบเป็นพู 3 พูชัดเจน เปลือกสีเขียว เนื้อมะพร้าวเหนียวนุ่ม น้ำมะพร้าวมีรสหวาน มีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย ปลูกครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมืองสมุทรสาคร ซึ่งจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ทำให้ได้รับอิทธิพลด้านความชื้นในบรรยากาศที่สม่ำเสมอ น้ำทะเลมีธาตุอาหารหลายชนิดที่มะพร้าวต้องการ ประกอบกับดินที่ใช้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมบ้านแพ้ว เป็นดินเหนียวที่มีอนุภาคของโพแทสเซียม ซึ่งมีความจำเป็นกับมะพร้าวในการสร้างน้ำตาลและไขมัน ทำให้น้ำและเนื้อมะพร้าวมีรสชาติหวานหอม

3.2 ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว เป็นลำไยพันธุ์พวงทอง มีผิวเปลือกเรียบสีน้ำตาลอ่อน ผลค่อนข้างแป้นเมล็ดขนาดเล็ก เนื้อหนา ห้าง ไม่แฉะ เนื้อใสจนเห็นเมล็ด มีรสชาติกรอบหวาน ปลูกในเขตอำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกระทุ่มแบน ซึ่งลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสมุทรสาคร อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมซึ่งพัดเป็นประจำ ได้แก่ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว อิทธิพลของลมทำให้บริเวณจังหวัดสมุทรสาครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งในฤดูหนาว กับลมมรสุมอีกชนิดคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป เป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการปลูกลำไยพวงทองบ้านแพ้ว เนื่องจากในฤดูหนาวมีปริมาณน้ำฝนน้อยและอุณหภูมิต่ำ 10 - 20 องศาเซลเซียส เหมาะสมกับการออกดอกของลำไย ซึ่งต้องการน้ำน้อยและอากาศหนาวเย็นในช่วงก่อนออกดอก โดยเฉพาะถ้าปีใดอากาศหนาวเย็นนาน ลำไยพวงทองบ้านแพ้วจะออกดอกติดผลมาก นอกจากนี้ยังมีพืชทางเลือกชนิดอื่น ได้แก่ ฝรั่ง มะม่วง กล้วยน้ำหว่า และไม้ดอกไม้ประดับ

3.3 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางการตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพร ได้แก่ บัวบก และขมิ้นชัน

บัวบก เจริญได้ดีในดินที่ชื้นแฉะ มีลำต้นเลื้อยไปตามดิน ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพในการบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 264,644 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน ตามลำดับ

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 64,473 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 มะพร้าว

1) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 45,779 ไร่ ซึ่งกระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอกระทุ่มแบน ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรสาครให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดิน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวพันธุ์ดีในพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าว โดยสร้างทางเลือกในการพัฒนาการผลิตมะพร้าวตามความต้องการของแหล่งผลิตโดยอาจคัดเลือกพันธุ์ดีในท้องถิ่น มีการปลูกมะพร้าวทดแทนในพื้นที่สวนที่อายุมาก เพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมะพร้าวสำคัญของจังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการบริหารจัดการระบบการผลิตมะพร้าว ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่สูง มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยต้องรักษาระดับผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ มีการส่งเสริมให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้า หรือเพิ่มมูลค่าสินค้า และมีการจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์มะพร้าวที่ทนต่อโรคแมลง โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดการตลาดในประเทศและต่างประเทศแบบครบวงจร มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการแปรรูป และการทำมาตรฐานสินค้าเกษตร (Good Agricultural Practices: GAP) จากหน่วยงานภาครัฐ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ โดยสร้างหรือนำนวัตกรรมและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรที่มีความแม่นยำทั้งแปลงผลิตพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ ควบคุมคุณภาพผลผลิตมะพร้าวให้คงที่ และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้น

2) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 1,730 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอเมืองสมุทรสาคร ตามลำดับ ทั้งนี้ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร

แบบแปลงใหญ่ สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อพัฒนาศักยภาพของที่ดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าวมากยิ่งขึ้น สนับสนุนมะพร้าวพันธุ์ดีที่ทนต่อโรคแมลง ให้ความรู้ในการกำจัดโรคแมลงศัตรูมะพร้าว ที่เหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิตมะพร้าวในพื้นที่ และเชื่อมโยงการตลาด โดยมีตลาดรับซื้อผลผลิตมะพร้าวสำรอง ที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด หรือเกินกำลังผลิตของโรงงานแปรรูปในพื้นที่ใกล้เคียง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง และเป็น Smart Farmer โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ

3) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้** ที่ดินปลูกมะพร้าวอยู่ ซึ่งมีเนื้อที่ 1,278 ไร่ ทั้งนี้ควรมีการให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของพื้นที่ โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการ ต่าง ๆ เช่น Zoning by Agri-Map เป็นต้น พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและการบริหารจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย ที่เหมาะสมสำหรับมะพร้าว การสนับสนุนแหล่งน้ำ และการส่งเสริมให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และการทำเกษตรผสมผสาน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกร** ไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมะพร้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 8 ไร่ อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยาก ควรส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสม ในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี

4.2 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่** มีเนื้อที่ 6,170 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในกระจายอยู่ในอำเภอกะทู้แบน อำเภอบ้านแพ้ว และอำเภอเมืองสมุทรสาคร ตามลำดับ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรฯให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว มีการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรด้านการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และ GAP และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็น การปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดี ถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่าในอนาคตจะได้กลับมาทำนาได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

3) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว จำนวน 25 ไร่ อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.3 ลำไย

1) **พื้นที่ปลูกลำไยที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกลำไยอยู่ มีเนื้อที่ 3,214 ไร่ โดยกระจายอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมืองสมุทรสาคร ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมุทรสาครให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกลำไยที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐานส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นการเกษตรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชน กับโรงงานแปรรูปลำไยหรือพ่อค้าที่รับซื้อลำไยเพื่อการส่งออก ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตสู่การผลิตผลไม้ครบวงจร เช่น บริหารจัดการผลผลิตแบบป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การตลาดนำการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพลำไยทั้งในและนอกฤดู ให้สอดคล้องตามฤดูกาล การผลิตผลไม้คุณภาพตามแหล่งกำเนิดภูมิศาสตร์ หรือ GI (Geographical Indication) และไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัด

2) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกลำไย คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 8 ไร่ อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยาก ควรส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสม ในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2562. **หนังสือ สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI THAILAND)**
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **การใช้ที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2562**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564**.
(ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	กระทุ่มแบน	คลองมะเดื่อ
2		แคราย
3		ดอนไก่ดี
4		ตลาดกระทุ่มแบน
5		ท่าไม้
6		ท่าเสา
7		บางยาง
8		สวนหลวง
9		หนองนกไข่
10		อ้อมน้อย
11	บ้านแพ้ว	เกษตรพัฒนา
12		คลองตัน
13		เจ็ดริ้ว
14		บ้านแพ้ว
15		ยกกระบัตร์
16		โรงเข้
17		สวนส้ม
18		หนองบัว
19		หนองสองห้อง
20		หลักสอง
21		หลักสาม
22		อำแพง
23	เมืองสมุทรสาคร	กาหลง
24		โกรกกราก
25		คอกกระบือ
26		โคกขาม
27		ชัยมงคล

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ลำดับ	ลำดับ
28	เมืองสมุทรสาคร	ท่าจีน
29		ท่าฉลอม
30		ท่าทราย
31		นาโคก
32		นาดี
33		บางกระเจ้า
34		บางโพธิ์
35		บางน้ำจืด
36		บางหญ้าแพรก
37		บ้านเกาะ
38		บ้านบ่อ
39		พันท้ายนรสิงห์
40		มหาชัย
รวม	3	40

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	ท่าจีน	Series Tc	กลุ่มชุดดินที่ 12
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล		
การระบายน้ำ	เลวมมาก		
สภาพซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึกลับ ดินบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล มีจุดประสีเทาหรือน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.0 - 8.0) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง และตั้งแต่ระดับความลึก 50 เซนติเมตร ลงไปอาจเป็นดินเลน สีเทาเข้มหรือเทาปนเขียว มีจุดประสีเขียวมะกอกหรือเขียวปนเทา ค่าปัจจัยน้ำ (n-value) มากกว่า 0.7 ตลอดหน้าตัดดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0)		
ข้อจำกัด	เป็นดินเค็มจัด น้ำทะเลท่วมถึง ระดับน้ำใต้ดินขึ้นสูงเกือบถึงผิวดินตลอดปี		
ข้อเสนอแนะ	ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ (ป่าชายเลน) เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและแพร่ขยายพันธุ์ของสัตว์ทะเลต่าง ๆ แต่บางส่วนที่อยู่ห่างทะเลมาก อาจใช้ปลูกพืชทนเค็มได้โดยการยกร่อง		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25 - 50	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50 - 100	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าจีน

ชุดดิน	บางกอก	Series Bk	กลุ่มชุดดินที่ 3
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีดำ มักพบจุดประสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0 - 6.5) ดินล่างตอนบน เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มหรือเทาปนน้ำตาล จุดประสีเหลืองหรือน้ำตาล ดินล่างในระดับความลึก 1.0 - 1.5 เมตร จะพบรอยไหลในดินล่าง พบดินเลนสีน้ำเงินที่มีปริมาณกำมะถันต่ำ มีเปลือกหอยปะปน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0)		
ข้อจำกัด	อาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน		
ข้อเสนอแนะ	ทำนา ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้นทั้งยังเพิ่มแร่ธาตุอาหารในดินให้แก่พืชอีกด้วย		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
Bk	0 - 25	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25 - 50	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50 - 100	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางกอก

ชุดดิน	ดำเนินสะดวก	Series Dn	กลุ่มชุดดินที่ 8
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 2 %		
ภูมิลักษณะ	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย		
การระบายน้ำ	-		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาเข้มถึงดำ มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด (pH 7.0 - 8.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทาอ่อนปนเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปะปนอยู่จำนวนมาก ปฏิกิริยาดินเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด (pH 7.5 - 8.5) ที่ความลึกมากกว่า 150 เซนติเมตร ดินจะมีสีเทาปนเขียว ชุดดินนี้เป็นดินที่ถูกยกกรองจากชุดดินบางเลน จะพบระดับน้ำใต้ดินลึกประมาณ 50 - 70 เซนติเมตร		
ข้อจำกัด	ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และมีการยกกรอง		
ข้อเสนอแนะ	ดินที่มีการยกกรอง เพื่อใช้พื้นที่สำหรับปลูกพืชผักหรือไม้ผล ทำให้ลักษณะและสมบัติดินในแต่ละพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อนมีการยกกรอง ควรมีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0 - 25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	25 - 50	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	50 - 100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินดำเนินสะดวก

ชุดดิน	ธนบุรี	Series Tb	กลุ่มชุดดินที่ 8
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0 - 1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินที่ถูกปรับสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ที่ดินโดยการยกทรง เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินเหนียว สีดำ พบจุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0 - 6.5) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีเทา เทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5 - 7.0) ตอนล่างเป็นดินเลน สีเทาปนเขียวหรือน้ำเงินที่มีปริมาณกำมะถันต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.5 - 8.0)		
ข้อจำกัด	-		
ข้อเสนอแนะ	ทำการปรับสภาพดินก่อนปลูกพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมและควบคุมระดับน้ำในร่องระหว่างแปลงปลูกพืช พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินธนบุรี

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดสมุทรสาครจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
กระทุ่มแบน	28,780.97	คลองมะเดื่อ	1,709.13
		แคราย	2,094.60
		ดอนไก่ดี	1,779.68
		ตลาดกระทุ่มแบน	245.80
		ท่าไม้	3,286.03
		ท่าเสา	2,797.36
		บางยาง	8,297.58
		สวนหลวง	3,770.50
		หนองนกไข่	4,113.63
		อ้อมน้อย	686.66
บ้านแพ้ว	148,070.72	เกษตรพัฒนา	9,181.45
		คลองตัน	6,082.96
		เจ็ดริ้ว	8,032.27
		บ้านแพ้ว	10,797.90
		ยกกระบัตร	14,462.27
		โรงเข้	25,787.51
		สวนส้ม	7,335.18
		หนองบัว	13,527.58
		หนองสองห้อง	11,622.82
		หลักสอง	7,837.42
		หลักสาม	20,859.70
		อำแพง	12,543.66
เมืองสมุทรสาคร	119,735.28	กาหลง	5,776.01
		โกรกกราก	0.30
		คอกกระบือ	1,287.31
		โคกขาม	16,870.87
		ชัยมงคล	6,482.97
		ท่าจีน	74.16
		ท่าทราย	2,711.87
		นาโคก	14,595.65
นาดี	2,457.65		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เมืองสมุทรสาคร	119,735.28	บางกระเจ้า	8,658.16
		บางไทรัด	7,748.50
		บางน้ำจืด	2,751.05
		บางหญ้าแพรก	9,864.69
		บ้านเกาะ	9,037.69
		บ้านปอ	4,256.20
		พื้นที่ายนรสิงห์	27,162.20
รวม	296,586.97		296,586.97

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	มะพร้าว	3,715	24,895
2	นาเกลือสมุทร	368	19,580
3	กุ่มทะเล (น้ำกร่อย)	586	12,578
4	มะม่วง	1,269	7,312
5	ฝรั่ง	1,171	5,625
6	ข้าวนาปี	222	5,041
7	กล้วยไม้ (ไม้ตัดดอกเมืองร้อน)	462	4,705
8	ลำไย	513	4,694
9	มะนาว	718	4,340
10	ปลาเบญจพรรณ	329	2,149
11	ข้าวนาปรัง	80	1,779
12	หอย	71	1,607
13	ปลาสด	130	1,545
14	กล้วยน้ำว้า	512	1,400

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
15	ปลานิล	187	1,312
16	กุ้งน้ำจืด	179	1,231
รวม		10,512	99,793

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 4 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสมุทรสาคร

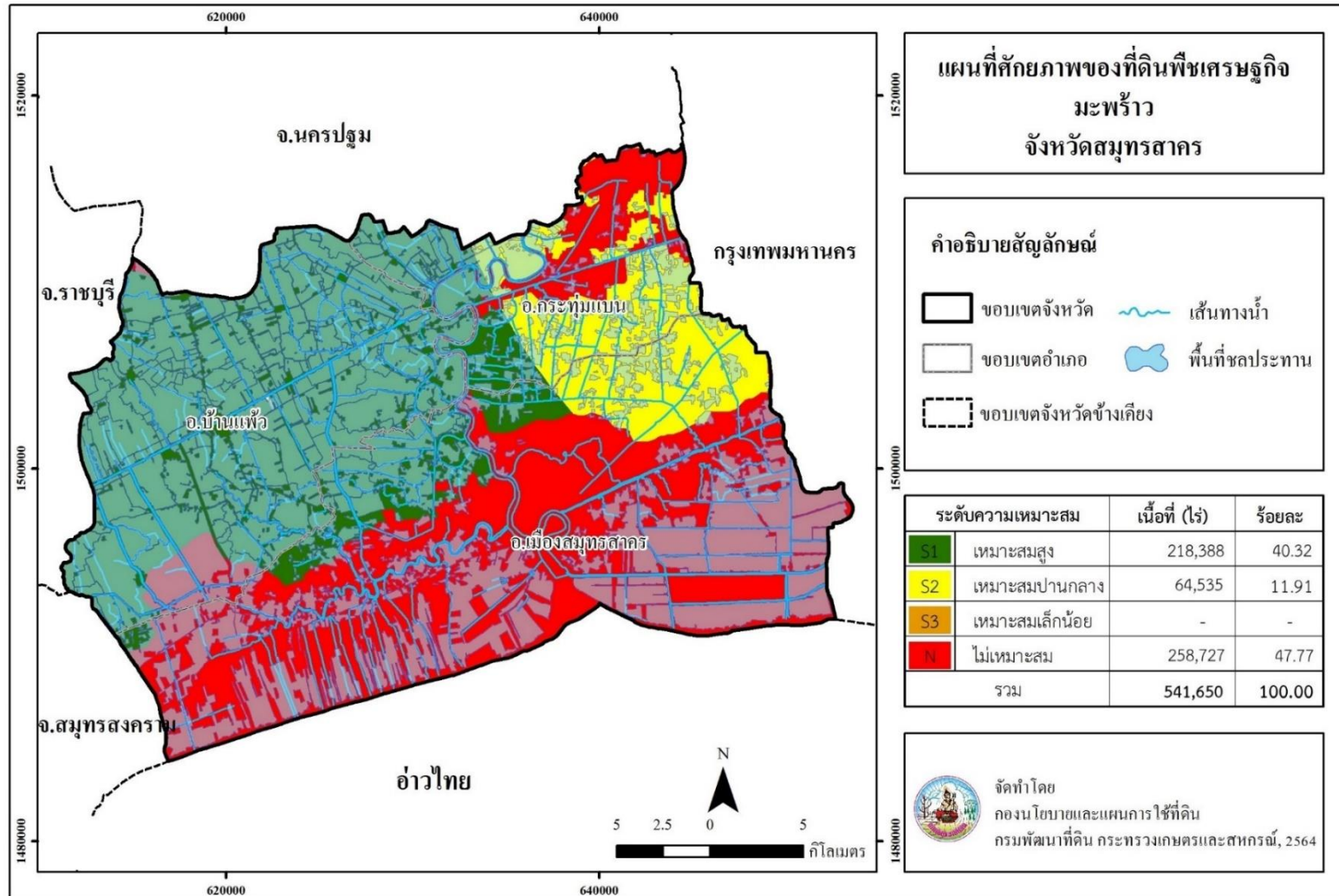
ลำดับ	ชนิด	ราย	ไร่	อำเภอ
1	พลู	82	417	บ้านแพ้ว กระจุกมแบน
2	กระเจี๊ยบแดง	3	12.21	บ้านแพ้ว กระจุกมแบน
3	พลูคาว	3	10.25	บ้านแพ้ว
4	ว่านหางจระเข้	2	6.5	บ้านแพ้ว
5	บอระเพ็ด	1	5.06	กระจุกมแบน
6	เจตมูลเพลิงแดง	1	4	กระจุกมแบน
7	พริกไทย	1	0.92	บ้านแพ้ว
8	สมุนไพรอื่น ๆ	5	38.95	บ้านแพ้ว กระจุกมแบน
รวม		98	494.89	

ที่มา: สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

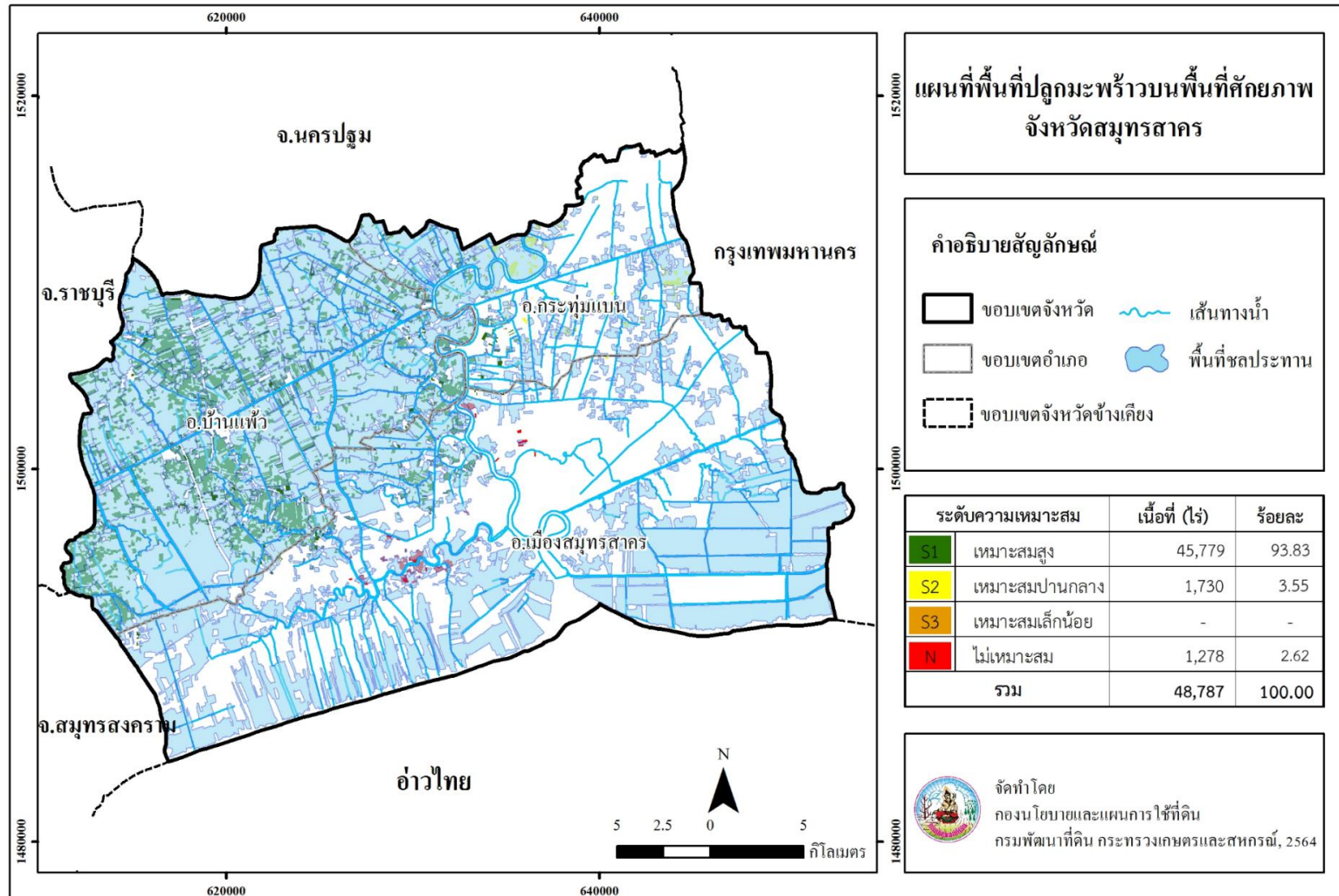
ตารางผนวกที่ 5 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน(แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน(แห่ง)
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	9	โรงสีขนาดเล็ก	3
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	40	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	226
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	3	โรงสีขนาดใหญ่	1
โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม	2		
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	2		
ลานตากและแหล่งรับซื้อ	13		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	11		
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	1		
โรงงานผลิตยางแผ่น	1		
รวม	82	รวม	230

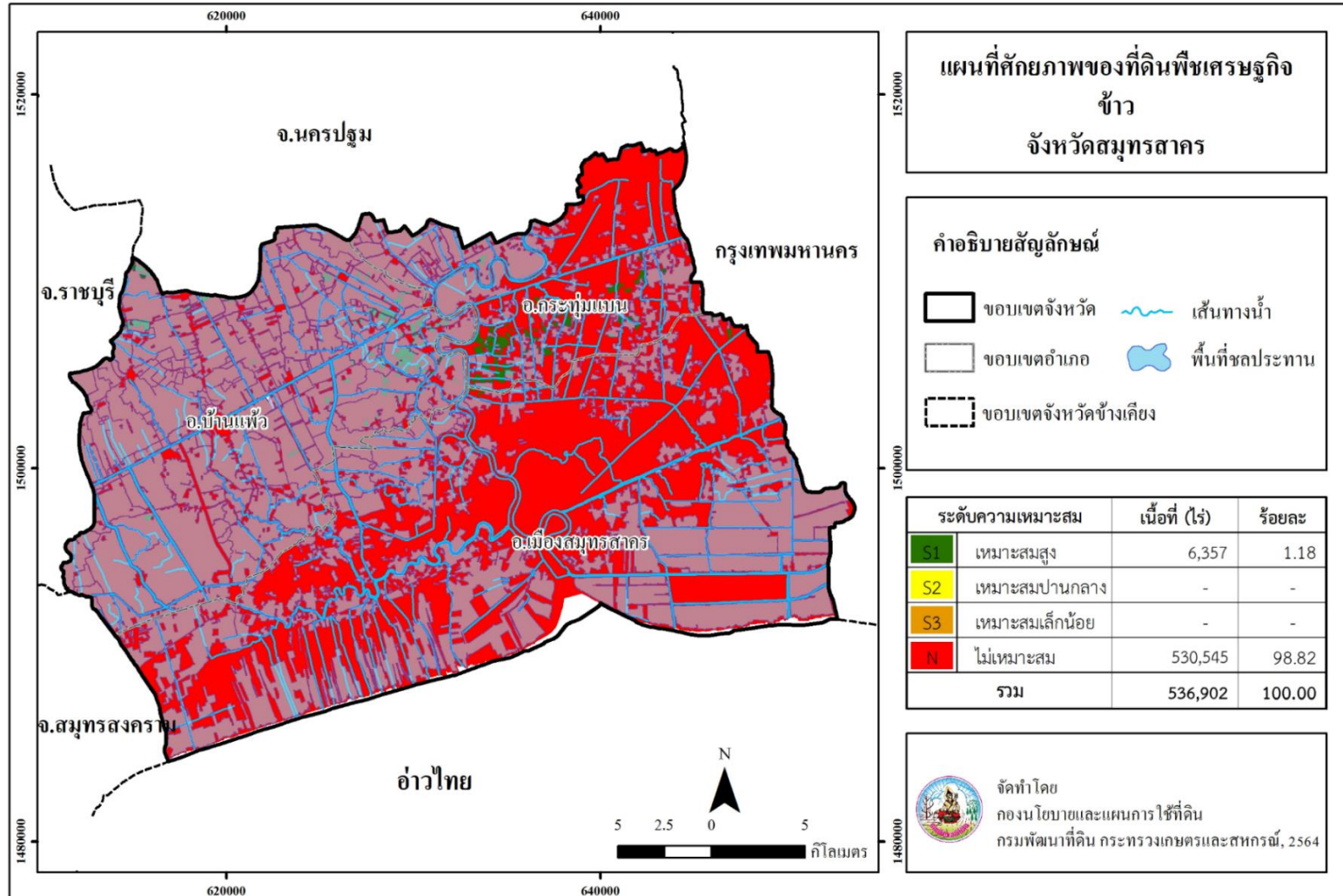
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

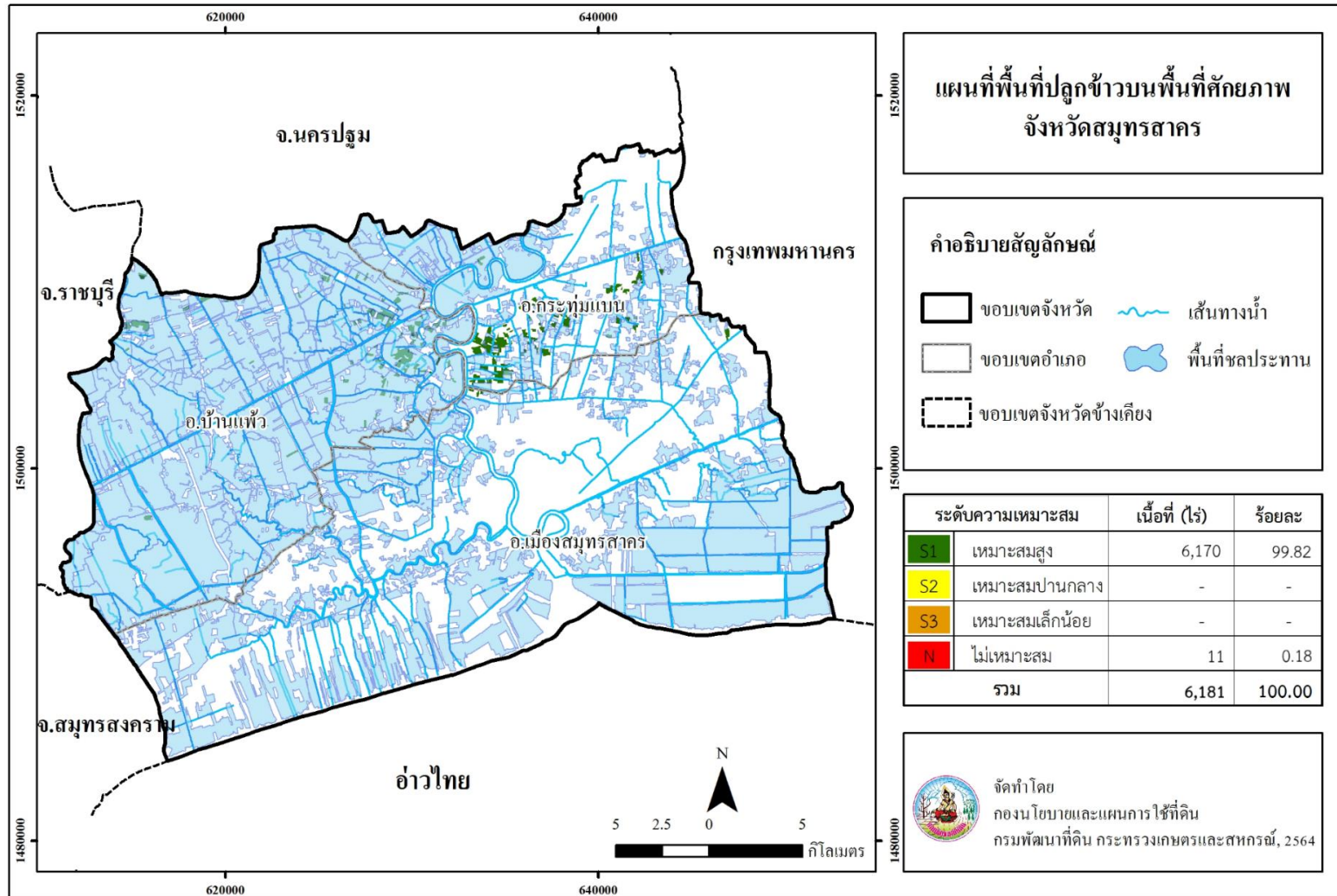
ภาพที่ 5 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดสมุทรสาคร

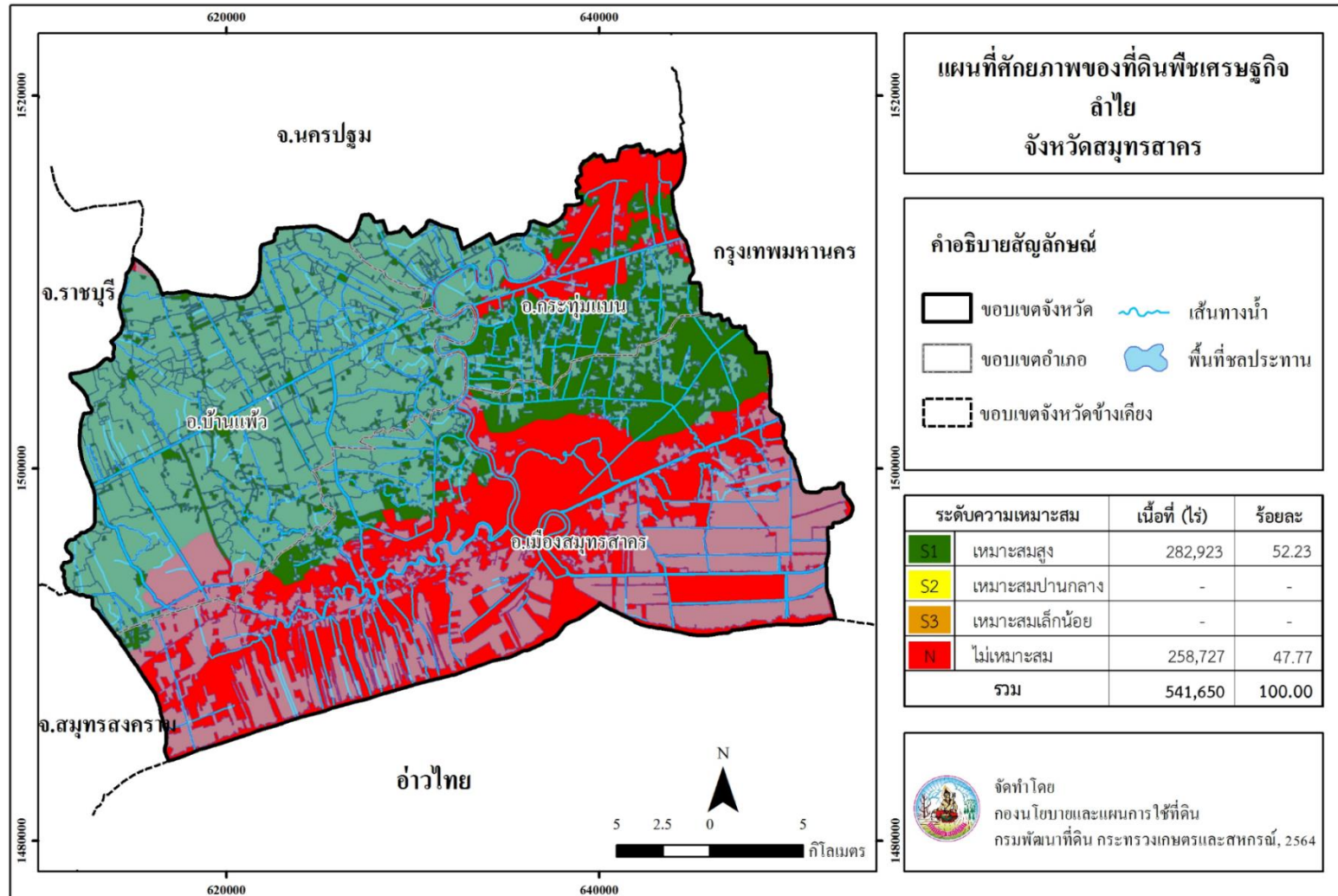
ภาพที่ 6 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

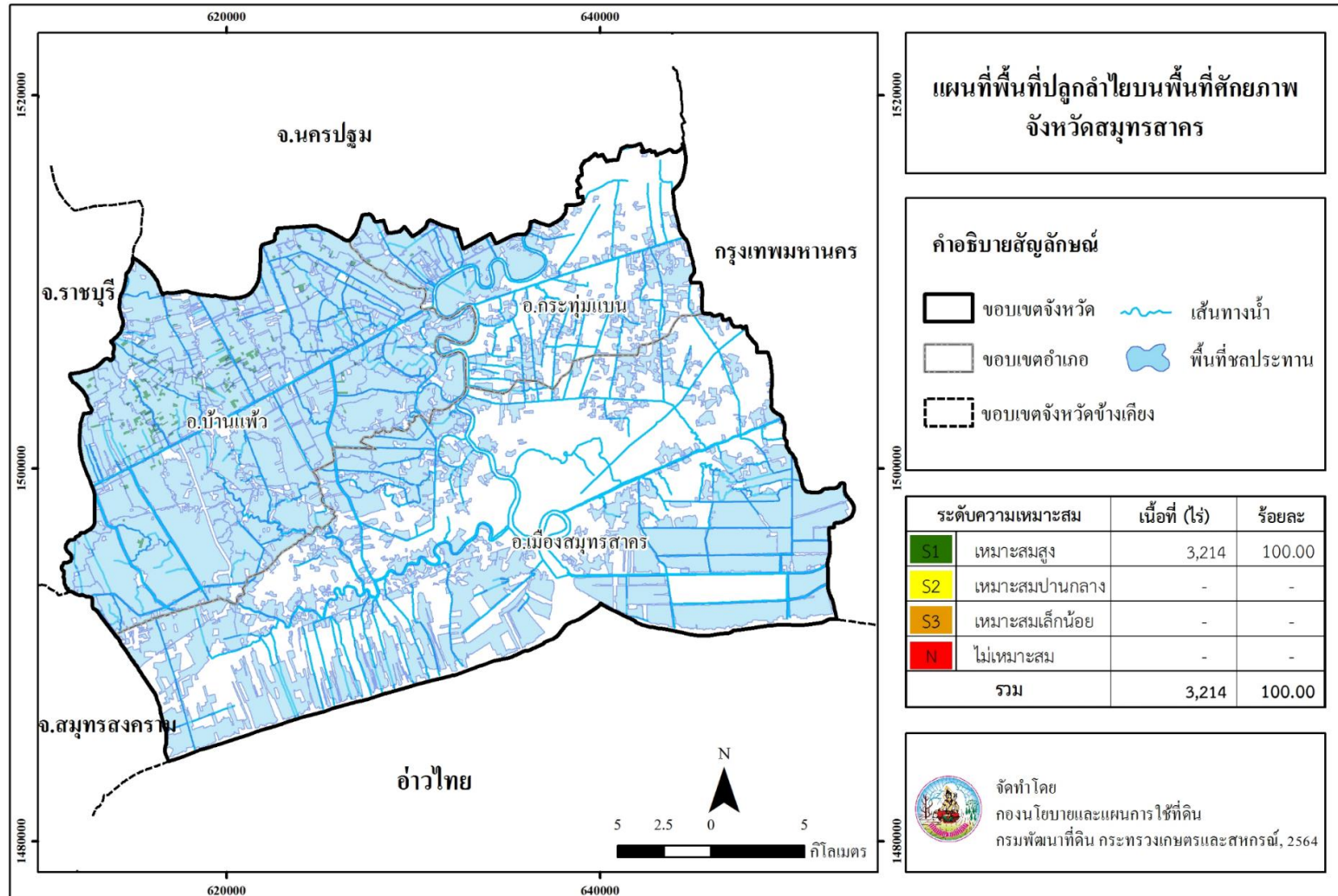
ภาพที่ 7 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 8 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 9 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจลำไย จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 10 พื้นที่ปลูกถ่ายไม้บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD